

LEFAPHA LA THUTO LA GAUTENG

TLHATLHOBO YA MAKGAOLAKGANG

FEB / MAR 2006

SETSWANA PUO YA NTLHA
SEEMOGODIMO
(Pampiri ya Boraro)

NAKO: diura tse 2 ½

MADUO: 120

DITALO:

- Pampiri e, e na le dikarolo tse THARO e leng A, B le C.
 - Araba dipotso go tswa mo dikarolong tse di farologaneng.
 - Mo go karolo ya **C** tlhopha buka e le nngwe fela: ***Nthabele Dinaane*** kgotsa ***Mmualebe***.
 - Dirisa dipalo tse di maleba go ya ka dipotso.
 - Araba dipotso jaaka di boditswe.
-
-

KAROLO YA A
TLHAMO
POTSO 1

Kwala tlhamo ya boleele jwa ditsebe tse PEDI ka NNGWE ya ditlhogo tse di latelang:

- 1.1 Kwala tlhamo e mo go yona modiredilaogo le motswasethabelo ba ngangisanang ka ntlha ya gore a tota melemo e e rebotsweng ke puso e tla thusa batho ba bolwetse jo jwa lebolelamading. (Neela tlhamo ya gago setlhogo).
- 1.2 Batswantle ba thopile sefoka mo nageng ya rona e bile ba itirela madi ka ba na le kitso e e farologaneng ya diatla jaaka botaki.
- 1.3 Bašwa ba latlhegelwa ke matshelo ka ntlha ya dikgothoso le dikhuduego tse di tswelletseng pele mo nageng.

- 1.4 Leba setshwantsho se se latelang se mabapi le ditlhopho tse di fetileng ngogola. A o itumelela Aferika Borwa e ntšhwa e? O sa ntse o na le dingongorego ka ga yona o lebile ditiro, diphetogo le yona tshwaro ya setšhaba?

- 1.5 Go kangtswelelopele e o e ratang thata mo thelebišeneng. Kwala leina la yona le gore e ruta setšhaba sa rantsho eng?
- 1.6 Menatenate ya lefatshe e lere selelo le khurano ya meno. Batsadi ba latlhegelwa ke bana ka ponyo ya leitlho. Kwala tlhamo mme o ntshe maikutlo a gago le gore setšhaba se ka thusiwa jang.
- 1.7 Halala! Re a go amogela ngwaga wa 2010: goroga!!!

MADUO A KAROLO YA A: [40]

KAROLO YA B
DIKWALWANA
POTSO 2

Araba potso e le NNGWE fela, mme boleele jwa karabo ya gago e nne tsebe e le NNGWE.

- 2.1 O moagi yo o tsayang karolo mo tikologong ya ga lona. Ga o itumediswe ke kgweetso e e botlhaswa ka fa gare ga motse. Kwalela motsamaisi wa seteišene sa pharakano **lekwalo**, o ngongorege ka ntlha e, le go neela ditshitshinyo tsa gago.

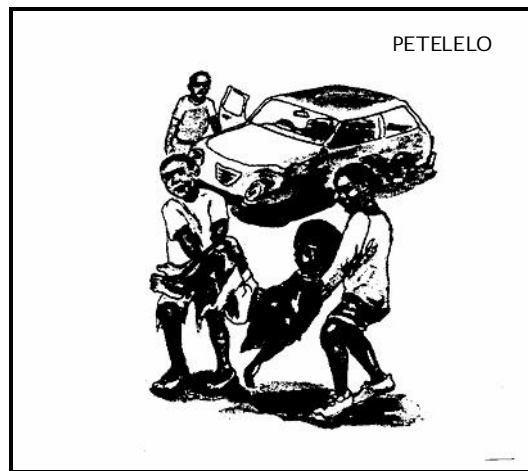
KGOTSA

- 2.2 Ka o na le kitso ya botaki borulaganyi ba meletlo le o ne wa kopiwa ke banyadi bangwe go tla go ba rulaganyetsa tafole ya moletlo wa lenyalo. Ba itumeletse bokgoni ba gago. Ba kwalele **lekwalo** o ba leboge ka ba godisitse kgwebo ya gago.

POTSO 3

Araba potso e le NNGWE fela mo potsong e.

- 3.1 Leba setshwantsho se se fa tlase ka tlhoafalo mme morago o kwale **pegelo** e o ka e neelang sepodisi sa karolo ya ga lona. Supa maswabi ka mokgwa o dipetelelo di koafatsang ikonometri ya naga ka teng.

KGOTSA

- 3.2 O thophile sefoka mo kgaisanong e e neng e tsenetswe kwa SowetoGauteng mabapi le ditshitshinyo le dikatlenegiso tsa go tsenngwa tirisong ga serutwa sa thekenoloji. Kwala **puo** e o tla e neelang baithuti botlhe ba sekolo sa ga lona.

KGOTSA

- 3.3 Rragwebo mongwe wa moagisane-nao o bone kotsi ya sejanaga mme a latlhegelwa ke botshelo. Kwala tsa **botshelo jwa moswi** ka o kopilwe ke balosika go dira jalo. (20)

POTSO 4

- 4.1 Romela wa losika **fekese** mme o mo itsise ka ga tshirilolo ya matlapa a bo malomaago ba ba nnang kwa moseja.

KGOTSA

- 4.2 Kwala **bukatsatsi (tayari)** e mo go yona o tthalosang ditiragalo tse di diragetseng ka tatelano mo malatsing a le matlhano. (10)

MADUO A KAROLO YA B: [50]

KAROLO YA C

Tlhopha potso e le NNGWE fela mo karolong e:

**POTSO 5
DINAANE**

Ntlhabele dinaane – Z.S. Dipale

Buisa naane e e latelang, mme morago o arabe dipotso tse di tla latelang:

Setswamotlhokong le Tshure

Pina e o ne a e opela malatsi otlhe mme e ne ya gakgamatsa baleti ba bangwe. Ba rile ka letsatsi le lengwe ba bo ba ya go raya Moloape-a-Thotha ba re: “Kana mosetsana yo o letang le rona kwa masimo o tlhola a opela pina e nngwe e e monate, a reye o ye go mo reetsa”. Moloape-a-Thotha o ne a ipatika mme baleti ba bangwe ba goa ba re:

“Ke tseo Setswamotlhokong, phoi maeba”

Mosetsana o ne a opela gape a re:

“Phoi maeba, phoi maeba,
Ga ke a tsalwa ke le Setswamotlhokong,
Phoi maeba, phoi maeba, ke tsetswe ke le Tshure wa boTshure,
Phoi maeba, motho mogakwa ke mogatse,
Phoi maeba, a le sefathego ga a se bone?
Phoi phoi maeba”.

- 5.1 5.1.1 Neela maina a baanelwa ba naane e. (3)
- 5.1.2 Ke mang yo o pelo tshetlha mo baanelweng ba basadi? (2)
- 5.1.3 Monyadiwa o kopane kae le monna yo o batlang go mo nyala? (2)
- 5.1.4 Neela tshobotsi ya monyadiwa. (2)

- 5.1.5 A baanelwa ba ba ile ba nyalana? (2)
- 5.1.6 Tshegetsisa karabo ya 5.1.5 ka lebaka le le utlwalang. (2)
- 5.1.7 Monyadi ke morwa wa ga mang? (2)
- 5.1.8 Monyadiwa o ne a lemogiwa ka eng mo phatleng? (2)
- 5.1.9 Ke eng se se neng sa utlwiwa Molope-aThotha botlhoko? (2)
- 5.1.10 Go diragetse eng ka moanelwa wa leferefere? (1)
- 5.1.11 Naya ditsela tse THARO tse dinaane di simololang ka teng. (3)
- 5.1.12 Naane e fela jang? Neela tsela tse pedi. (2)
- 5.1.13 Neela molaetsa wa naane e. (2)
- 5.1.14 Neela mesola e MERARO ya pina mo naaneng. (3)
- [30]**
- 5.2 Naya **diteng** tse di maleba le **morero** wa naane e e latelang. Karabo e se fete tsebe le halofo:
- (a) Se se jeleng Mme. **[30]**

**POTSO 6
DIKGANKHUTSHWE**

Mmualebe – R.M. Malope

- 6.1 Nopolo ke eo, e buise mme o itse go araba dipotso tse di latelang:

Maaka, o a tshabe! O ne a ithaya a re o konotetse mafoko sentle mosimane yo. Go bisa go itse! Nako yotlhe fa a ntse a ikgolega ka leleme, bareetsi ba ne ba tshwerwe ke kgage.

Mogodungwana o ba neng ba fitlhola ka ona, o ne o sa bolo go welwa ke dintshi. Phure wa batho o ne a lekile go mo robela leitlho gore a didimale, a paletswe”.

- 6.1.1 Ka **mosimane** go tewa mang? (2)
- 6.1.2 Ke mang yo o neng a tlhokafetse? Kwa kae? (4)
- 6.1.3 BoMalešwane ba ne ba ya ka eng kwa losong? (2)
- 6.1.4 Ke mang yo o neng a palelwa ke go ya losong? O ne a paledisiwa ke eng? (2)

- 6.1.5 Tlhalosa:
- a) Go bisa go itse.
 - b) Mogodungwana o ne o sa bolo go welwa ke dintshi.
 - c) Ba tshwerwe ke kgage 2x3= (6)
- 6.1.6 Legae la Makeketa le Malešwane le ne le le kwa kae? (2)
- 6.1.7 Nyatsi ya ga Makeketa yone e ne e nna kwa kae? (2)
- 6.1.8 Ka tebo ya gago ke mang yo o neng a tlhoka thari mo gare ga Makeketa le Malešwane? Tshegetsa karabo ya gago ka dintlha di le PEDI. (4)
- 6.1.9 A setlhogo sa khutshwe se nyalana le diteng? Tshegetsa karabo ya gago. (3)
- 6.1.10 Fa dilo di ne di rarabololwa ka Setswana, go ne go tla dirwa eng ka bothata jwa lelapa la ga Makeketa? (3)
- 6.2 Go tswa mo khutshweng e ya ***O re tshegisa ka baditšhaba***, Mogokgo, Motlhatlhabi, Modisaotsile le Morongwa ba lebanwe ke mafoko a setlhogo seno. Tshegetsa ntlha e, ka mabaka a a utlwalang. Karabo e se fete tsebe le halofo. (30)

MADUO A KAROLO YA C: [30]

PALOGOTLHE: 120